

Ex/Sans/PG/2.1/2019

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2019

(1st Year, 2nd Semester)

SANSKRIT

Course : VI

[Nyaya Vaisesika]

Full Marks : 30

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

१. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु द्वयं समाधेयम्। अन्यतमस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम् — 6×2=12
- (क) समवायिकारणलक्षणं विचार्य द्रव्योत्पत्तेः प्रथमक्षणे कथं द्रव्यलक्षणं सङ्गच्छते? सयुक्तिकं व्याख्यायताम्। 2+4=6
- (ख) तर्कभाषादिशा प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणं व्याख्याय प्रत्यक्षप्रमायाः करणं तस्या भेदश्च निरूप्यताम्? 2+4=6
- (ग) अनुमानलक्षणं निरूप्य परार्थानुमानं व्याख्यायताम्। 6
२. सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः — 1×3=3
- (क) अभावस्य किं कारणमपेक्षितम्?
- (ख) 'जीवशरीरं सात्मकं प्राणादिमत्त्वात्' — अत्र का व्याप्तिः सूचिता?
- (ग) पक्षस्य लक्षणं किम्?

[Turn over]

[2]

३. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् —
6×2=12

- (क) प्रतिपदव्यावृत्तिपूर्वकं सामान्यलक्षणं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम्।
- (ख) कारणलक्षणं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम्।
- (ग) तमस अतिरिक्तद्रव्यत्वनिरासो मुक्तावलीग्रन्थदिशा क्रियताम्।
- (घ) आत्मस्वरूपं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम्।

४. अधोलिखितेषु प्रश्नत्रयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् —
1×3=3

- (क) अन्योन्याभावस्य लक्षणं किम्?
 - (ख) साधर्म्यशब्दस्य का व्युत्पत्तिः?
 - (ग) जातिबाधकविषयिका कारिका लिख्यताम्।
 - (घ) ईश्वरसाधकानुमानमुच्यताम्।
-